

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Факультету соціології і права

Протокол № ____ від ____ лютого 2018 р.

Голова вченої ради _____ А.А. Мельниченко

М.П.

ПРОГРАМА

додаткового випробування
для вступу на програму підготовки магістра
спеціальності 054 Соціологія

Програму рекомендовано кафедрою

Соціології

Протокол № ____ від ____ січня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ П.В. Кутуєв

ВСТУП

Програма додаткового вступного випробування зі спеціальності «Соціологія» складена у відповідності з навчальним планом підготовки магістрів 054 Соціологія, що включає в себе проблемне поле фундаментальних дисциплін підготовки магістрів цього напрямку підготовки. Програма складена з урахуванням питань, які вивчаються в межах наступних дисциплін: «Соціологія», «Методологія соціологічних досліджень», «Кількісні методи соціологічного дослідження», «Якісні методи соціологічного дослідження».

Метою програми Додаткового вступного випробування при вступі на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 054 «Соціологія» (далі – Додаткове вступне випробування) є викладення основних вимог щодо проведення Додаткового вступного випробування в Національному технічному університеті України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”, надання вступникам вичерпної інформації стосовно обсягу навчального матеріалу, що виноситься на Додаткове вступне випробування, критеріїв його оцінювання та процедури проведення.

Метою Додаткового вступного випробування є з’ясування рівня знань та вмінь, необхідних вступникам для опанування ними освітньо-професійних програм підготовки магістра за спеціальністю 054 «Соціологія».

Завданнями Додаткового вступного випробування є: оцінювання теоретичної підготовки та виявлення базового рівня знань з основних дисциплін програми підготовки за спеціальністю 054 «Соціологія» вступників, які вступають на базі диплома бакалавра з інших напрямів підготовки (або інших спеціальностей); виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; оцінювання спроможності вступників до послідовного, логічного та аргументованого викладення навчального матеріалу та власних думок; визначення здатності застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Дана Програма складається зі Вступу, Основного викладу, в якому викладено повний перелік навчального матеріалу, що виноситься на Додаткове вступне випробування, рекомендованої літератури та Прикінцевих положень, в яких, зокрема, описано критерії оцінювання відповідей вступників та наведено приклад типового екзаменаційного завдання.

Додаткове вступне випробування включає в себе розділи з наступних дисциплін:

- 1) «Соціологія»;
- 2) «Методологія, методи та технології соціологічних досліджень»;
- 3) «Якісні методи соціологічних досліджень»;
- 4) «Кількісні методи соціологічних досліджень»;

Додаткове вступне випробування проводиться **в письмовій формі** за екзаменаційними завданнями.

Кожне екзаменаційне завдання містить **2 екзаменаційних питання**: з дисциплін, що включені до цієї програми.

Загальна тривалість часу, відведеного вступникам для виконання екзаменаційного завдання, складає **60 хвилин**.

Додаткове вступне випробування складають лише ті вступники на спеціальність 054 Соціологія, які вступають на базі диплома бакалавра з інших напрямів підготовки, або інших спеціальностей, крім 054 «Соціологія».

Вступник повинен мати уявлення про:

- об'єктивні тенденції суспільного розвитку;
- закономірності функціонування соціальних систем, взаємодію соціальних процесів та їх соціальний зміст;
- основні суспільні процеси на макро- і мікросоціальному рівні;

- взаємозв'язок соціальних процесів з економічними, політичними та культурними процесами;
- володіти знаннями з соціології, вміти аналізувати специфіку соціальних явищ та процесів на різних рівнях соціуму;
- знати соціологічні теорії особистості, механізми регуляції поведінки особи та вміти адаптуватись до соціальних умов, що постійно змінюються;
- вміти аналізувати проблеми організації та управління працею в сучасних умовах трансформації українського суспільства;
- вміти переводити одержувані знання в інноваційні технології, перетворюючи нові знання в конкретні пропозиції, демонструючи гнучкість у застосуванні соціологічних методів дослідження;
- забезпечувати доступ до глобальних джерел знань та володіти сучасними інформаційними технологіями;
- володіти методологічними знаннями, уміти аналізувати, оцінювати і порівнювати дані, отримані в результаті проведення соціологічного дослідження, уміти генерувати та оптимізувати нові рішення;
- володіти навичками проведення соціологічних досліджень на сучасному рівні, давати обґрунтовану інтерпретацію отриманим результатам та вміти використовувати їх на практиці;
- розуміти про вплив рішень, що приймаються, на навколишнє середовище і соціум, мати професійну й етичну відповідальність при виконанні поставлених перед ним завдань.

ОСНОВНИЙ ВИКЛАД:

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ, ЩО ВІНОСИТЬСЯ НА ДОДАТКОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Поняття і предмет галузі соціології. Теоретико-методологічні засади соціології як науки. Місце і роль загальної соціологічної теорії серед інших галузей наукового знання. Специфіка соціології в порівнянні з іншими галузями суспільствознавства. Класичні та сучасні соціологічні теорії та підходи. Основні соціологічні теорії XIX-XX ст... Методології та методики соціологічних досліджень. Розробка програми соціологічного дослідження. Етапи проведення соціологічних досліджень. Основні характеристики суспільства як складної системи в якій всі структурні елементи, сфери, інститути, механізми функціонують та розвиваються на основі постійної взаємодії. Структуру суспільства, соціальну стратифікацію, класифікацію соціальних груп. Соціальні класи в соціологічному вимірі, процеси соціальної мобільності в сучасному суспільстві. Проблеми різних верств населення. Бідність як соціальна проблема сучасності. Роль та місце особистості в сучасному соціумі. Особливості процесу соціалізації особистості та фактори, що впливають на неї. Особливості формування статусно-рольового набору особистості. Основні напрями сучасної соціології та перспективи її розвитку. Принципи застосування методів соціологічних досліджень. Суспільство як складна соціальна система та її основні елементи, що знаходяться в постійній взаємодії. Формування соціальних відносин в суспільстві. Особливості формування соціально-психологічного клімату в робочих колективах. Сутність новітніх та застосування інформаційних технологій при навчанні. Сучасні підходи до використання різних методів при проведенні соціологічних дослідженнях. Сучасних технологій при плануванні і проведенні соціологічних досліджень. Перелік передових засобів комп'ютерної підтримки соціологічних досліджень.

**Екзаменаційні питання з дисципліни «Соціологія»
для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 054 «Соціологія»
Завдання I (максимум 50 балів)**

1. Охарактеризувати соціологічне знання і його специфіку: єдність історичного досвіду і сучасність.
2. Визначити види соціальних інститутів та їх основні ознаки.
3. Охарактеризувати виховання та освіту як соціальні інститути.
4. Охарактеризувати методи соціології О. Конта. Визначити місце О. Конта в історії соціології.
5. Проаналізувати методологію та основні категорії соціології.
6. Охарактеризувати девіації як соціальне явище. Визначити типи девіацій (негативні та позитивні, інтравертні та екстравертні, індивідуальні та групові, первинні та вторинні).
7. Охарактеризувати особистість у системі соціальних зв'язків. Визначити етапи і агенти соціалізації.
8. Визначити поняття «система», «соціальна система». Охарактеризувати основні риси соціальної системи.
9. Проаналізувати соціальну структуру суспільства, підґрунтя для виділення видів структур.
10. Визначити поняття соціальної групи та їх види.
11. Проаналізувати особливості соціологічного підходу до аналізу груп. Визначити поняття «квазігрупи».
12. Проаналізувати інституціоналізацію як соціальний феномен. Визначити функції соціальних інститутів.
13. Визначити поняття і місце соціальної мобільності в суспільному розвитку, фактори соціальної мобільності, типи соціальної мобільності. Поняття соціального ліфту.
14. Порівняти між собою історичні типи стратифікації. Визначити особливості стратифікації інформаційних суспільств.
15. Визначити поняття соціальної стратифікації. Порівняти між собою функціональний та конфліктний підходи в її аналізі.
16. Охарактеризувати механізм, типи і функції соціального контролю. Значення нормативної регуляції в суспільстві.
17. Охарактеризувати основні наукові підходи до визначення організацій. Основні риси організацій. Поняття «організаційного ефекту» в соціології.
18. Розкрити сутність поняття «цінності». Визначити класифікацію цінностей.
19. Охарактеризувати поняття «соціальна взаємодія», «соціальні відносини» та «соціальні зв'язки».
20. Розкрити особливості класових теорій К. Маркса і М. Вебера.
21. Проаналізувати класовий підхід Дж. Голдторпа.
22. Охарактеризувати класовий підхід Е. Райта.
23. Охарактеризувати поняття та елементи корпоративної культури, порівняти її основні типи.
24. Охарактеризувати сучасні західні соціологічні концепції мас-медіа. Концепції ліберального плюралізму, культивуації, постмодернізму.
25. Охарактеризувати основні методологічні підходи до визначення та аналізу еліти.
26. Розкрити сутність теорії соціального обміну.
27. Розкрити сутність теорії структурного функціоналізму.
28. Розкрити сутність теорії символічного інтеракціонізму.
29. Розкрити сутність теорії соціальної дії М. Вебера.
30. Проаналізуйте статус концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі.

**Екзаменаційні питання з дисциплін «Методологія соціологічних досліджень»,
«Кількісні методи соціологічних досліджень»,
«Якісні методи соціологічних досліджень»
для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 054 «Соціологія»
Завдання II (максимум 50 балів)**

1. Визначити місце і роль соціологічних досліджень в соціологічній науці, специфіку предмету і методи соціологічного дослідження;
2. Розкрити історичні передумови кількісних та якісних методів у соціології, генезису ідей у їхньому становленні;
3. Визначити принципи організації соціологічних досліджень;
4. Розкрити структуру програми соціологічного дослідження як документу, що регламентує норми і логіку емпіричного пізнання;
5. Розкрити вимоги до складу і змісту програми соціологічного дослідження;
6. Охарактеризувати основні постулати етичного кодексу соціолога.
7. Визначити релевантні методи для проведення соціологічного дослідження;
8. Проаналізувати особливості застосування якісних і кількісних методів в соціологічних дослідженнях;
9. Визначити типові помилки при застосуванні комп'ютерних засобів обробки даних в соціологічних дослідженнях;
10. Охарактеризувати окремі види соціологічного дослідження, можливості й обмеження їх застосування. Розкрити сутність підготовки до проведення соціологічного дослідження. Визначити етапи проведення соціологічного дослідження.
11. Охарактеризувати первинну та вторинну соціологічну інформацію.
12. Визначити зміст польового етапу соціологічного дослідження.
13. Охарактеризувати програму соціологічного дослідження: структура та функції.
14. Розкрити сутність процедурно-методичної частини програми.
15. Охарактеризувати види шкал в соціологічному дослідженні.
16. Визначити поняття генеральної та вибіркової сукупності в соціології.
17. Проаналізувати методи ймовірнісної (випадкової) вибірки.
18. Визначити особливості кількісних методів збору соціологічної інформації.
19. Визначити особливості методу експертних опитувань. Охарактеризувати види експертних опитувань.
20. Охарактеризувати специфіку якісних методів збору соціологічної інформації в контексті інших методів.
21. Охарактеризувати триангуляцію як метод перехресної інтерпретації даних в якісному дослідженні.
22. Охарактеризувати основні вимоги до підготовки анкети (валідність, однозначність). Помилки формулювань та формування варіантів відповідей.
23. Визначити особливості традиційного (неформалізованого аналізу документів).
24. Розкрити особливості та напрямки використання контент-аналізу.
25. Охарактеризувати фокус-групові дискусії як метод збору соціологічної інформації:
26. зондувальні та проєктивні методики.
27. Розкрити загальні принципи формування груп учасників фокус-груп, функції та якості модератора.
28. Розкрити сутність специфіки використання експерименту в соціологічних дослідженнях, його можливості і межі застосування.
29. Розкрити сутність специфіки наукового спостереження. Визначити особливості, переваги та недоліки методу спостереження.
30. Охарактеризувати особливості методики і техніки глибинного інтерв'ю.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Приклад типового завдання додаткового вступного випробування

Зразок екзаменаційного завдання

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

Імені Ігоря Сікорського»

Додаткове вступне випробування при вступі на навчання

Для здобуття ступеня магістра за спеціальністю

054 «Соціологія»

Екзаменаційне завдання № 00

1. Охарактеризуйте соціологічне знання і його специфіка: єдність історичного досвіду і сучасність.
2. Проаналізувати підготовку до проведення соціологічного дослідження. Визначити етапи проведення соціологічного дослідження.

Затверджено Вченою радою факультету соціології і права протокол № __ від __ лютого 2018 р.

Голова

атестаційної комісії _____

Мельниченко А.А.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Голова

підкомісії _____

Кутуєв П.В.
(підпис)(прізвище, ініціали)

Під час Додаткового вступного випробування **вступникам забороняється користуватися будь-якою допоміжною літературою (підручниками, посібниками, науково-практичними коментарями, текстами нормативно-правових актів (кодексів, законів та ін.) як в паперовому, так і в електронному вигляді тощо) та будь-якими іншими джерелами інформації (мережею Інтернет тощо), а також технічними засобами.**

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання відповіді вступника враховують повноту та правильність відповіді, а також здатність вступника узагальнювати отримані знання; застосовувати загальні та специфічні наукові методи, принципи та закони на конкретних прикладах; аналізувати, інтерпретувати та оцінювати факти, події, процеси суспільного життя; чітко, послідовно та обґрунтовано аргументувати власну відповідь.

Підсумкова оцінка визначається за результатами комплексної перевірки знань вступників(табл.1.).

Таблиця 1. Рейтинг балів за виконання кожного виду завдання

Вид завдання	Кількість балів, які може отримати вступник
завдання I.	50 балів
завдання II.	50 балів
Всього	100 балів

Рейтинг балів, отриманих за завдання I та II наведено в табл.2.

Таблиця 2. Рейтинг балів, отриманих за виконання завдання I та II

Кількість балів за завдання	Обґрунтування
50-45 балів	виставляється, якщо відповідь на питання повна, чітка, лаконічна, по суті поставленого питання. Вступник демонструє вичерпне знання навчального матеріалу в заданому обсязі, високий рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання соціологічної термінології. Вступник детально роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням у необхідних випадках класифікацій та прикладів, вміє послідовно аргументувати власну відповідь, логічно структурувати матеріал, вірно та обґрунтовано приймає рішення в різних ситуаціях.
44-39 балів	виставляється, якщо відповідь на питання досить повна, чітка, послідовна, по суті поставленого питання. Вступник демонструє повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь та навичок, що передбачає правильне та точне використання соціологічної термінології. Вступник роз'яснює поняття та їхні ознаки з наведенням класифікацій та прикладів у необхідних випадках, вміє обґрунтовано та послідовно викладати матеріал, але має певні труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає несуттєві неточності при відповіді (наприклад, у формулюванні висловлювань, роз'ясненні термінів та понять або щодо об'єму необхідного навчального матеріалу, без наведення прикладів або класифікацій в окремих випадках), допускає виправлення та/або закреслення.
38-33 балів	виставляється, якщо відповідь на питання в цілому чітка, послідовна, по суті поставленого питання, вступник демонструє достатньо повні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, вміє в більшості випадків вірно та обґрунтовано приймати рішення в різних ситуаціях, але має певні труднощі в формулюванні термінів та понять, зокрема, допускає неточності при відповіді (наприклад, у формулюванні висловлювань, роз'ясненні термінів та понять або недостатній об'єм навчального матеріалу, без наведення прикладів або класифікацій в необхідних випадках), допускає виправлення та/або закреслення.
	виставляється, якщо відповідь на питання неповна, не достатньо чітка. Вступник засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає суттєві неточності в формулюванні термінів та понять,

32-27 балів	використовує наявні знання переважно для вирішення стандартних задач, зокрема, відповідь ґрунтується на загальних висловлюваннях без пояснення сутності понять, містить досить істотні помилки, що свідчить про поверхневе знання навчального матеріалу.
26-21балів	виставляється, якщо відповідь на питання неповна, нечітка, поверхнева. Вступник частково засвоїв основний теоретичний матеріал, допускає істотні неточності в формулюванні термінів та понять, вміє використовувати наявні знання переважно для вирішення стандартних задач, зокрема, відповідь ґрунтується на загальних висловлюваннях, без пояснення сутності понять, містить істотні помилки, що свідчить про дуже поверхневе знання навчального матеріалу.
1-20 балів	виставляється, якщо відповідь на питання неправильна, помилкова, не відповідає змісту питання. Вступник демонструє повне незнання відповідного навчального матеріалу та нездатність застосовувати знання на практиці.
0 балів	виставляється, якщо відповідь на питання відсутня.

При перевірці роботи кожного вступника спочатку перевіряється та оцінюється за наведеною вище шкалою відповідь за кожне з двох питань екзаменаційного білета.

Загальна оцінка за Додаткове вступне випробування визначається **за сумою балів за два питання** екзаменаційного білета за формулою:

$$Оц_{(Заг)} = Оц_{(СОЦ)} + (Оц_{(МС)} \text{ або } Оц_{(КМ)} \text{ або } Оц_{(ЯМ)}), \text{ де:}$$

Оц_(Заг) – загальна оцінка (максимум 100 балів);

Оц_(СОЦ) – оцінка з дисципліни «Соціологія» (максимум 50 балів);

Оц_(МС) – оцінка з дисципліни «Методологія соціологічних досліджень»

Оц_(КМ) – оцінка з дисципліни «Кількісні методи соціологічних досліджень»

Оц_(ЯМ) – оцінка з дисципліни «Якісні методи соціологічних досліджень»

} макс. 50 балів

Таблиця переведення суми набраних балів $Оц_{(Заг)}$ в оцінки:

Сума набраних балів	Традиційна оцінка
95 – 100	відмінно
85 – 94	дуже добре
75 – 84	добре
65 – 74	задовільно
60 – 64	достатньо
менше 60	незадовільно

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ з дисципліни «Соціологія»

1. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки / [Пер. з франц.]. – К.: Юніверс, 2004. – 688 с.
2. Кодекс соціолога. [електронний ресурс] режим доступу : <http://www.sau.kiev.ua/codex.html>
3. Козловець Є.А. Соціологія: словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. – 372с.
4. Кутуєв П.В. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: еволюція дослідницьких програм. К.: “Сталь”, 2005. 500 с. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/0B_AwM9iOLK_yV0JtYWdoMlo4aTc4NIZjZGtYaTl3WXVVT0gw/edit?pli=1
5. Крос Кетлін, Гакет Роберт. Політична комунікація й висвітлення новин у демократичних суспільствах. Перспективи конкуренції / Кетлін Крос, Роберт Гакет; пер. з англ. – К. : Основи, 2000. – С. 43 – 62.
6. Леш С. Соціологія постмодернізму / [Пер. з англ. Ю. Олійник]. – Львів: Кальварія, 2003. – 344с.
7. Масионис Джон. Социология. – СПб, 2009.
8. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження 2-ге видання, доп., Київ, 2007 - 320 с
9. Паниотто В.И. Качество социологической информации. — [Київ](#): Наукова думка, 206 с. 1986
10. Паниотто В.І. Статистичний аналіз соціологічних даних. - У співав. з В.С. Максименко, Н.М.Харченко. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. – 270 с.
11. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ ст.: Посібник. – К., 1996. – 224с.
12. Ручка А.О., Танчер В.В. Курс історії теоретичної соціології: Навч. посібник. – К., 1995. – 223с.
13. Соціологічна теорія: традиції та сучасність: Навч. посібник / [Ред. А. Ручка]. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. – 363с.
14. Соціологія: Навч. посібник / [Ред. С. Макеєв]. – К.: Знання, 2005. – 455с.
15. Соціологія: Підручник для студ. ВНЗ / [Ред. В. Городяненко]. – К.: Академія, 2002. – 560с.
16. Соціологія: Посібник для студ. ВУЗів. / Під ред. Городяненка В.Г. – К., 1999. – 382с.
17. Соціологія: терміни, поняття, персоналії / [Ред. В. Піча]. – К.: Каравела; Львів: Новий Світ-2000, 2002. – 480с.
18. Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство / [Пер. з нім. Н. Комарова, О. Погорілий]. – К.: Дух і літера, 2005. – 262с.
19. Фролов С.С. Социология организаций: учеб. для студентов вузов / Режим доступу // <http://www.alleng.ru/d/sociol/soc024.htm>.
20. Черниш Н. Соціологія: Курс лекцій. – Львів: Кальварія, 2004. – 544с.
21. Шкаратан О. И. Социология неравенства. Теория и реальность [Текст] / О. И. Шкаратан ; Нац.исслед.ун-т «Высшая школа экономики». – М.: Изд.дом Высшей школы экономики, 2012. – 526 с.
22. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. – К.: Кондор, 2007. – 288с.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ з дисциплін «Методологія соціологічних досліджень», «Кількісні методи соціологічних досліджень», «Якісні методи соціологічних досліджень»

1. Белановский С.А. Глубокое интервью: Учебное пособие.. - М.: Никколо-Медиа, 2001 - 320 С.
2. Белановский С.А. Метод фокус-групп [Электронный доступ]. – Режим доступа: <http://www.management.com.ua/marketing/mark053.html>
3. Головаха Е.И. Социологическое знание: специфика, критерии научности и перспектива развития // Социология: теория, методы, маркетинг. 2004. - №. 1. - С. 5-14.

4. Ельмеев В.Я., Овсянников В.Г. Прикладная социология: Очерки методологии. – 2-е изд. – СПб.: Изд-тво Спб. гос. ун-та, 1999. – 285 с.
5. Структура и уровни социологического знания: традиции и новые концепции (Интервью с А. Бороноевым, А. Кравченко, В. Култыгиным, Г. Татаровой, Ж. Тощенко, В. Ядовым) // Социологические исследования. - 2003. - № 9. - С. 3-17.
6. Тавокин Е.П. Социологическая информация в управлении: роль, методы получения и обработки. Учеб. пособие. М.: МАКС Пресс, 2006.
7. Цариценцева Е.В. Социологическая информация в контексте государственного управления // www.orenburg.ru/culture/credo/17/6.html
8. Батыгин Г.С. Обоснование научного вывода в прикладной социологии. М. 1986.
9. Гречихин В.Г. Лекции по методике и технике социологических исследований. М. 1988.
10. Гуров Ю.С. Методология и методика социологических исследований. Чебоксары. 1995.
11. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования.— Екатеринбург: Изд-во Урал, ун-та, 1998.— 208 с.
12. Девятко И. Методы социологического исследования. М., 1998. - 208 с.
13. Ельмеев В.Я., Овсянников В.Г. Прикладная социология. СПб., 1999.
14. Методология досліджень мас-медіа: робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. – 156 с.
15. Ньюман Л. Значение методологии :три основных подхода /Пер. Т. А. Клименковой. //Социологические исследования. -1998. - N 3. - С. 122 – 134
16. Панина Н.В. Технология социологического исследования. Курс лекций [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://194.44.152.155/elib/local/r362.pdf>
17. Прохоров Е.П. Методология – предмет новой «парадигмы» социологического знания. // Социс — 1994. №3.
18. Ядов В.А.. Методология социологического исследования. — М., 1999.
19. Ядов В.А.. Социологическое исследование: методология, программа, методы. — Самара: изд-во «Самарский университет», 1995.
20. Катков В.М. Социологические исследования - инструмент реструктуризации и управления на промышленном предприятии // Журнал депонированных рукописей. - №10 - октябрь, 2000.
21. Мельниченко А.А., Пиголенко І.В. Використання соціальних досліджень у профілактиці СНІДу. // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. - №1(6), 2004. – С. 80-86.
22. Попов В.Д. Социальная информациология - наука XXI века (проблемы становления и развития). М.: Изд-во РАГС, 2004.
23. Попов В.Д. Судьба социальной информациологии и реформы государственной службы // Социум и власть. 2004. № 3.
24. Култыгин В.П. Методологические проблемы социальных наук сегодня //Социальные процессы и социальная политика /Московский государственный социальный университет; Академия социологии и управления. - Вып.6. - Ч.2. - М.: Союз, 2000. - С.78-85.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

Кутуев П.В. д.соц.н., профессор, зав. кафедры соціології	_____
Пиголенко І.В. к.ф.н., доцент кафедри соціології	_____
Єнін М.Н. к.соц.н., доцент кафедри соціології	_____
Коржов Г.О. к.соц.н. доцент каф. соціології	_____
Коломієць Т.В. к.ф.н., доцент каф.соціології	_____
Якубін О.Л. к.політ.н. ст. викладач каф. соціології	_____